

ABONPREZO:

por Bulgarujo — 30 leva
 Por Eksterlando-2 sv. fr. Aparta n-ro 5 leva

ANONCPREZO:

Komercanoncoj-2 lv. kv. cm.; koresponda-10 lv.

ADRESO:

Redaktejo kaj Admistrojo str. „P. Maglov“ 4
 RUSE telefono 553.

Redaktoro: IVAN KOTOV,

ПРЕДКОНГРЕСНИ МИСЛИ.

И тази съюзна година почти изтече. Добра или лоша — тя е към своя край. За онова, което е направено есперантистично ще узнаят отчасти от доклада на Ц. К., а отчасти ще бъдат осведомени от устните пояснения на членовете на Ц. К. през конгреса. На всеки случай заключението е едно — Съюза още не е изживял своята морална и финансова криза. А там трябва да бъдат насочени всички погледи. Действията и усилията на всяко дружество, на всеки есперантист ще трябва да бъдат поднесени в услуга на стремлението за премахване всички аномалности, които пречат на правилния живот на Съюза, които въпреки всичко, отвличат вниманието и усилията на Ц. К. от онова, което той в действителност трябва да върши. От тук и важността на предстоящия конгрес. Ръководени от една ра-

зумность и сериозно отнасяне към работитѣ делегатитѣ все ще могат да налучкатъ правилния пѣтъ. И не сж необходими само хубави думи и красиви пожелания. Такива не сж липсвали нито въ единѣ конгресѣ. Но, преди всичко, трѣбва да цари съзнанието, че онова което се предписва, ще бжде изпълнено. Да се дадѣтъ рецепти, но да бждатъ и изпълнени тѣ. Ето защо въ конгреса се изисква едно спокойно, обективно разглеждане на нѣщата, за да се доде и до най-правилното, поне относително, разрешение. Личния елементъ елемента на личнитѣ отношения, на дразгитѣ ще трѣбва да бждатъ притѣпени. Отъ друга страна делегатитѣ, трѣгвайки за конгреса трѣбва да се отърсятъ отъ своитѣ политически и партийни настроения и внушения. Защото само по този начинъ ще се създаде необходимата атмосфера и единомислие върху основитѣ на които ще се взематъ най-добритѣ решения и ще се трасиратъ най-вѣрнитѣ пѣтища, имащи за цѣль разрастване, укрѣпяване на движението ни, а не неговото ампутиране и не създаване нежелани условия за неговото анемично кретане.

Само по такъвъ начинъ ще може да се дадѣтъ правилни разрѣшения на въпроситѣ, които неизменно се слагатъ. А нѣкои отъ тѣзи въпроси сж:

1. Имайки се предвидъ условията при които е действувалъ Ц. К. да се потърсятъ начини за отстранение на отрицателнитѣ такива.

1. Указване на начинитѣ и срѣдствата за пропагандиране на Есперанто. И то пакъ съ огледъ на онова, което може да стане. Защото едно теоритично разрешение на въпроса не е още самото разрешение.

3. Имайки се ясна представа за финансовата слабостъ на Съюза да се укаже какъ да се излезе отъ това положение. Нима не е печаленъ факта, че много дружества просто не желаятъ да изплащатъ членскитѣ си вноски? А когато ще трѣбва да се търсятъ права — тѣ настойчиво правятъ това. А задълженията? Така не може, така не бива по-вече да се продължава.

4. Страда се отъ липса на организационна якостъ. Нека се има предвидъ, че дейността на Ц. К. се ръководи отъ съвокупността отъ нуждитѣ на отдѣлнитѣ дружества и есперантисти и отъ условията всредъ които тѣ живѣятъ и действуватъ. Връскитѣ между дружествата и Ц. К. сж твърде тънки, а понѣкога дори се и губятъ. А за тѣзи връски говорятъ и чл. чл. 12 и 13 отъ устава на Съюза. Веднажъ сме се съгласили да има Съюзъ — тѣзи връски трѣбва да сжществуватъ. Прѣкалената индивидуалностъ трѣбва да се избѣгва. Защото никой, вѣрвамъ, не се съмнява, че рѣшенията на Ц. К., онова, което той нарежда не изхожда отъ съображения на общото положение, на общия интересъ. Трѣбва

да се избѣгне положение, щото ржководителитѣ на Съюза да си задаватъ въпроса: „кого представляваме ние?“ Печални констатации, но истински сж тѣ. Подхвърлянето имѣ на прѣценка е наложително. Въпроса неминуемо се слага: или ще имаме Съюзъ въ истинския смисълъ на думата или не ще имаме такъвъ.

5. Обществото все още продължава да се отнася съ едно недовѣрие къмъ насъ. Защо? — това е ясно за всѣкиго. Ето единъ въпросъ, който иска своето разрешение, но не само съ решѣние и думи, а чрезъ необходимитѣ доказателства. Цѣляйки се моралното издигане на Съюза предъ всѣко дружество, предъ всѣки есперантистъ се открива едно широко поле на дейность. Проявена ли е тази дейность и въ какъвъ мащабъ? Нека веднажъ за винаги се разбере: никой нѣма правото да привързва Съюза къмъ която и да е партияна или политическа колесница. Това не бива да се допуска. Обществото, онова общество всредъ което ние се стремимъ да прѣскаме семето на есперантизма — това именно иска да констатира. И то не само по нашитѣ думи и изявления, а по дѣлата ни, единствено по дѣлата ни.

6. Важенъ въпросъ е и опредѣляне где да бжде центъра на Съюза презъ идущата съюзна година. При неговото разрешение ще се преплетятъ интереси отъ различно естество, като се почне отъ най-полезнитѣ за движението и се достигне до най-вреднитѣ за сжщото. Трѣбва да се турне край на „превземане“ на Съюза. Това положение е долно, ниско, то е несъвместимо съ характера и цѣлитѣ на есперантизма. Такава игра не бива въ никой случай да се допуска. Отъ друга страна нека се има предвидъ, че мѣстото на центъра е въ връзка съ хората, които ще се наематъ да ржководятъ Съюза. Да се даде Съюза въ здрави и дейни ржце, които ще прибавятъ а не да рушатъ — това е единичното разрешение на въпроса.

7. Имайки всѣки предъ себе си отчета на Ц. К. нека се взре въ финансовата негова часть и да си направи необходимитѣ заключения. Цифритѣ най-добре говорятъ. Съ своя неумолимъ и повелителенъ викъ тѣ ще ни насочатъ къмъ най-целесъобразното, къмъ онова, което трѣбва да бжде. Нека се помисли малко върху всѣки параграфъ отъ бюджета. Нека се вслушаме въ гласа на цифритѣ.

Тѣзи и други въпроси търсятъ своето разрешение, своето правилно разрешение. Добре е дружествата да ги разгледатъ. Дългъ се налага на всѣки есперантистъ да стори това.

Необходимо е да се действува въ свѣтлина, а не въ тъмнота и задкулисность. Защото само свѣтлината ще роди и най-доброто.

Въ Видинъ съ общи усилия ще трѣбва да се постави още единъ камъкъ за закрѣпяването на Съюза. Нека тамъ да докажемъ още веднажъ, че сме рѣшени да работимъ, че въ насъ действително съществува спойката на есперантизма.

Довиждане въ Видинъ.

Капитанъ СТ. РАДЕВЪ

Секретарь на Съюза.

La plej granda malbono post la morto

(Bulgara popola rakonto)

Nia popolo ofte uzas la konsiligan proverbon: post ĉiu malbonaĵo venas la bonaĵo. La jena rakonto priskribanta okazintaĵon dum nia turka jugo pruvigas la kontraŭon.

Vilaĝon estris malbona, malbonega vilagestro (bulgaro). Li limigis minimume la legajn liberojn de la vilaĝanoj; pro la plej malgranda eraro, kaŭzita de iu vilaĝano lin atendis bato, aresto, ŝtrafo kaj iafoje forpelo el la vilaĝo.

Unu tago la vilagestro vizitis la distriktan urbon por ricevi novajn instrukciojn de la administra estro (каймакамино). Reveninte hejmen li grave malsanigis, enlitigis kaj eksentis, ke lia lasta horo jam estas proksima. Pro tio li ankaŭ eksentis bezonon peti pardonon de la vilaĝanoj pri la senrajtaj punaĵoj, kiujn li faris al ili. Liaj hejmanoj invitis kelke da vilaĝanoj, kiuj estis pli ofte punitaj de li. Ja vilaĝanoj pro timo de nova puno kunvenis en la korto de lia domo, kie en malgranda antaŭdoma ĝardeno sur movebla lito, kuŝis la mortanta vilagestro. Pene, per lasta forto, la vilagestro, je ĉeesto de siaj hejmanoj, diris al ili: vere mi kaŭzis al vi nemeritajn de vi malbonaĵojn, sed nun mi konscias, ke mi agis senrajte kaj malbone, pro tio mi invitis vin por peti de vi pardonon. Krom peti de vi pardonon mi invitis vin ankaŭ por esprimi antaŭ vi mian lastan deziron, ĉar mi baldaŭ mortos, pro kies plenumo mi petas vian helpon. Kiel

vi scias kaj kiel mi mem konfesis mi kaŭzigis al vi malbonaĵojn, sed, ĉar mi antaŭsentas, ke kvankam mortinta mi estos kapabla ankoraŭ kaŭzigi al vi malbonaĵojn, por eviti ilin, mi konsilas vin, ke post mia morto, ĉe la enterigo, vi ligu mian kolon per ŝnurego al forta paliso, kiun vi alpiku en mia tombo proksime de mia kapo.

Jus eldiris tion la vilaĝestro malfermis la buŝon ŝajne por ion ankoraŭ diri, peze elspiris aeron kaj plu ne ekmoviĝis. Li mortis.

La naivaj vilaĝanoj plenumis akurate lian deziron sed post la enterigo ili rimarkis, ke la paliso estas videbla. Tiam per marteloj ili kaŝigis ĝin.

La distrikta estro aŭdis pri la morto de la severa vilaĝestro kaj pro suspekto, ĉar li bone memoris, ke antaŭ tri tagoj la mortinto estis ĉe li, kaj krom tio tute sana kiel fiŝo en akvo, li ekiris por viziti vilaĝon X. En la vilaĝo ĉiu diris al li, ke la vilaĝestro mortis nature, sed li ne kredis tion kaj decidis viziti ankaŭ la tombejon. Tie, en centra loko, li rimarkis la freŝan grundajon, la lignan krucon kun la surskribo kaj tute hazarde — la ne bone kaŝitan supran randon de la paliso. Vidante tion lia suspekto grandigis. Li ordonis al siaj sekvantoj, ke ili eltiru la palison, sed, (kiel la leganto jam scias) ĉar la mortinto estis ligita je la paliso, oni eltirante la palison montrigis ankaŭ lian kapon. Post kiam la distrikta estro vidis tion li forte konvinkiĝis pri la praveco de sia suspekto. Tuj li revenis en vilaĝo kaj venis en la domo de la mortinto. Tie li rakontis al liaj hejmanoj pri la stranga vidaĵo: Responde al tio la hejmanoj diris al li pri la lasta deziro de la vilaĝestro, sed li ne kredis tion.

Revenis la distrikta estro en la urbo lastgrade ekscitita kaj sammomente donis skribordonon al siaj obeuloj, ke ili forpelu la loĝantaron de vilaĝo X. kaj ĝin forbruligu. kaj tiel okazis. Post du tagoj la loĝantaro estis forpelita kaj la vilaĝo forbruligita.

Ankoraŭ nun la preterpasanto rimarkas la ruinaĵojn — postsekvo de postmorta krimo.

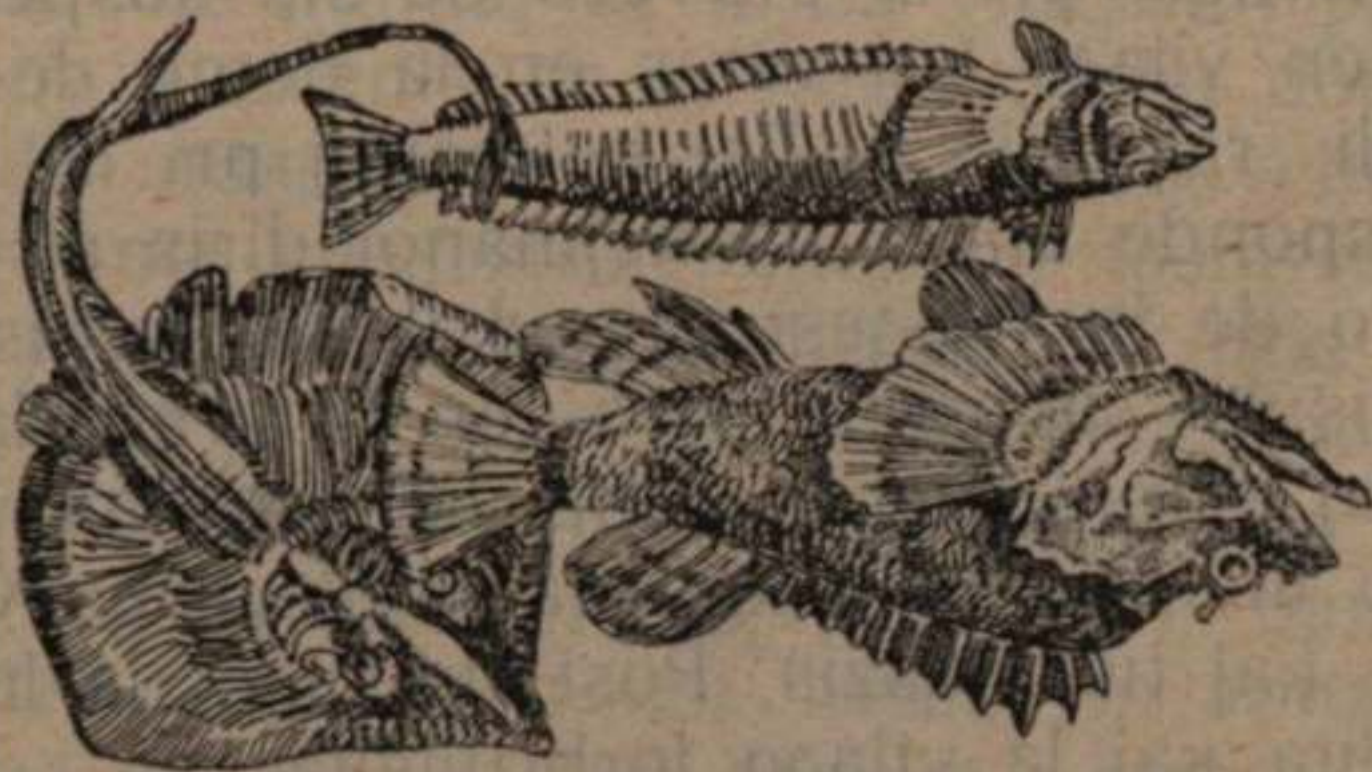
Aŭdis kaj esperante aŭtorigis: **P. P. MARKOV.**

NIGRA MARO 3)

Nun sekvas la fiŝoj de niaj bordoj, pli-malpli ekspluatataj per fiŝkaptado. Laŭ esploroj de scienculoj („N. Maro“, p. 80) — 75 % el la besta regno de N. Maro estas sama aŭ en proksima parenceco kun tiu de Mediteraneo, 14 % estas endemia, privata por N. Maro kaj la resto estas parenca al la faŭno de Kaspia lago. Nun en N. Maro loĝas ĉ. 122 specoj da fiŝoj. El ili 80 estas nure maraj, t. e. loĝantaj en la interna maro kaj venantaj al la bordo nur por ĵeti la frajon kaj serĉi nutraĵon; 17 % estas migrantaj, t. e. loĝantaj en golfoj aŭ duonsalaj lagoj kaj ĵetantaj la frajon en riveroj kaj frajantaj en la maro; 17 estas karakteraj por la riverbuŝoj, t. e. ili ŝatas nek la tre salan nek la dolĉan akvon; 8 povas vivi egale en la maro kaj en la riveroj. El ĉiuj fiŝoj nur la duono (60) havas signifon por la fiŝkaptado. Pli gravaj el ili estas: anĉovo (engraŭlo, enkrasikolo: *Engraulis encrasicolus* Lin. — хамсия); skombro (*Skomder scombrus* Lin. — скомбрия, скумрия); mugelo (*Mugil cephalus* Lin. — кефалъ); sardo (*Pelamis sarda* — паламудъ лакерда); rombfiŝo (rombo: *Rhombus maeoticus* — калканъ); barbio (barbfiŝo: *Barbus* — барбуния); alozo (*Aloza pontica*, Al. Nordmanni — карагъозъ) sardeno (*Sardina pilchardus* — сардина, сардела); trakuro (*Crachurus trachurus* — сафридъ); temnodoro (*Temnodor saltator* — леферъ); labrako (*Morone labrax* — леврекъ); smarido (*Smaris chryselis* — змаридъ); gobioj (*Gobius* — понрема) kaj la ganoidaj fiŝoj (Ganoidei — есетрови риби): huzo (*Huso huso* L., *Acipenser huso* L. — моруна); sevrugo (stelsturgo: *Acipenser stellatus pallas* — пъструга); glathaŭta sturgo (*A. glaber* Heck. — виза); sturgo (*A. sturio* L. — сторионъ; *A. Güldenstadtii* Brand. — есетра) sterledo (*A. ruthenus* L. — чига) kiu malofte eliras el la Danubo (la nomoj laŭ Enciklopedia Vortareto de Ch. Verax, „Definilo pri la nigramaraj fiŝoj“ de P. Drenski -- Verkaro de la Bulg. Natursciencia S-to, libro XI., kaj aliaj).

Plej bela estas unu fiŝo el la genro Labro (*Labrus* — зеленушка) — *Labrus prasocites* Pall., plej atakema kaj nesatigebla — la skvalo (*Acanthias*), plej granda — la huzo (ĝis 7 m. kaj 400 kg., sed estas kaptitaj ekzempleroj ĝis 9 m. kaj 1,300 kg.!) plei venena — la skorpeno.

En N. Maro vivas 3 specoj de venenaj fiŝoj (St. Konsulov — „Niaj venenaj fiŝoj“, rev. Priroda — „Natura“, XXIV. № 7.) — Trakeno (*Trachinus draco* — драконъ, риба-усойница), 30-40 cm., kun venenaj paĝilpikiloj; Skorpeno (*Scorpaena porcus* — морски скорпионъ) 20-30 cm., pli danĝera; Trigono (*Trigon pastinaca* — тригонъ) kiu atingas ĝis 1 m. kaj en efektiveco ne estas venena, sed per sia ĉevosta pikilo faras profundojn kaj disŝiritajn vundojn, efte infektas, pro kio la fiŝistoj ĝin konsideras tre venena fiŝo.

Skorpeno. Trigono. Trakeno.

Per la Bosforo venas opaj ekzempleroj de angilo (*Anguilla anguilla*)

Lin. — змиорка). Preter la bordo kaj en la havenoj oni povas observi la belajn dantelumitajn rondojn de la meduzoj — Aŭrelia (Aurelia aurita) kaj Fizostomo (Physostoma pulmo). Sur la enakvaj rokoj estas troveblaj la mituloj (manĝ-mitulo: *Mitula edulis*) kaj ostroj (*Ostrea*). Inter la moluskoj oni devas mencii la Tarodo'n (*Teredo navalis* L.) nomita „Lignoboranto“ (дървоядецъ), ĉar ĝi traboras ĉian lignan konstruaĵon en kompare mallonga tempo. Ĝi vivas en la Burgas-golfo.

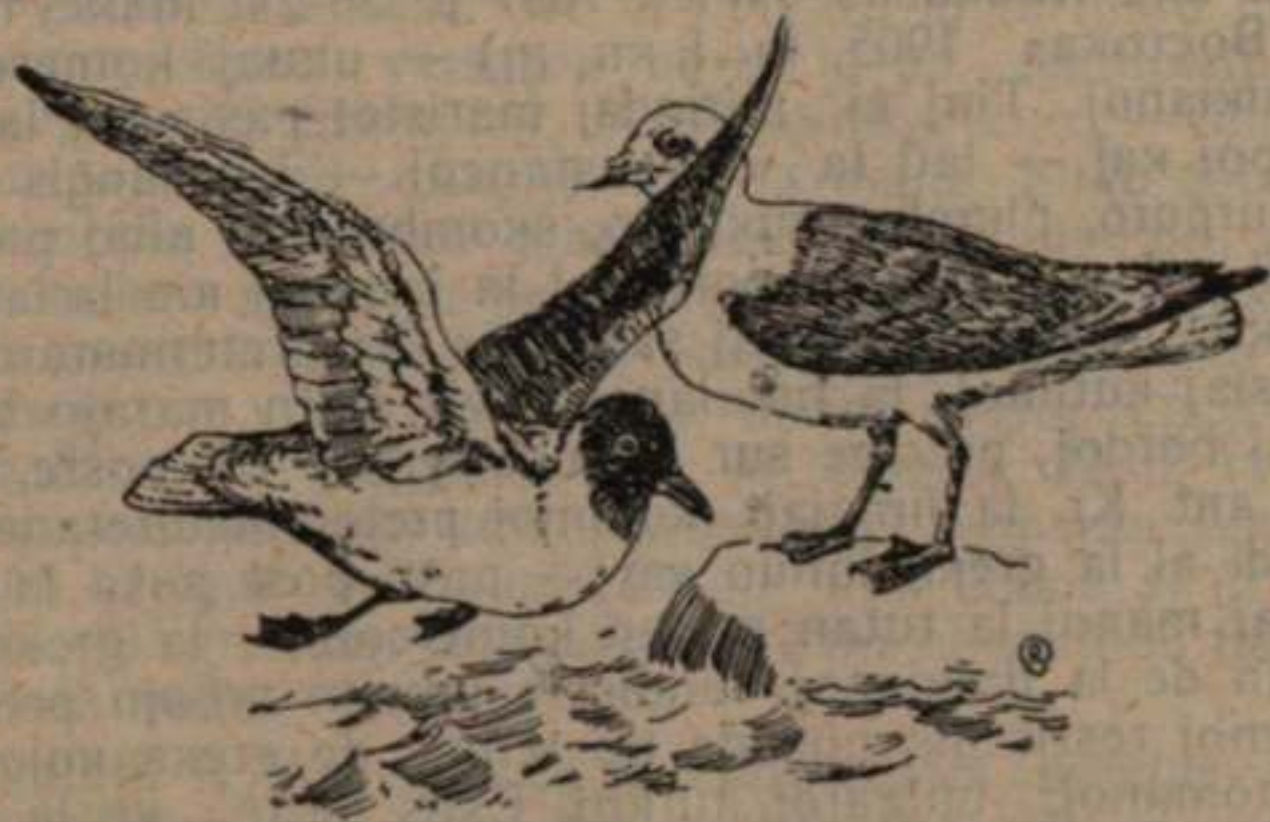
Kelkaj specoj de kankro kaj unu speco de omaro (*Homarus vulgaris*) rampas sur la sabloj kaj rokoj, kaj tre interesa estas la kankreto-migranto Diogeno (*Diogenes varians*) 1—2 cm. granda, nomita tiel, ĉar ĝi loĝas en la malgrandaj konkoj de iuj mar-helikoj, same kiel la konata filozofo loĝis en barelo. Inter la bordaj ŝtonegoj sin kaŝas la Mara akvoserpento (*Tropidonotus tessellatus*).

Diogeno.

En la fino de la somero kaj dum la aŭtuno oni povas observi la tiel nomitan fosforeskon (lumadon) de la maro, kiun kaŭzas kelkaj specoj de tre malgrandaj organismoj el la klasoj de la protozooj (Protozoa), akalefoj (la sp. *Noctiluca miliaris*), infuzoroj (la sp. *Clinodinium cinctum*, *Pirocystis noctiluca*), zoofitoj (sp. *Prorocentrum micans*) k. a. Plej konata el ĉiuj lumantaj bestetoj estas la noktiluko (*Noctiluca miliaris*) nomata „mara lampiro“. La fosforeskon oni povas ĝui plej sukcese de aŭgusto ĝis novembro, promeneante nokte per boato. Ĉiu puŝo per la remiloj disĵetas lumajn fajrerojn kaj la boato desegnas post si blankan vojon sur la nigra akvo.

Preter la bordo flugas diversaj birdoj. Ĵuj el ili loĝas ĉi tie, aliaj migras. Inter la duaj oni rekonas la anasojn (Anas — патици), fuligulojn (*Fuligula* — плавки), fulisojn (*fulica* — водни кокошки). La du specoj de tadorno (*Tadorna casarca* — червенъ ангълъ, килифаръ, kaj *T. Cornuta* — бѣлъ ангълъ, килифаръ) havas sian patrujon en Orienta Azia, sed nestas ankaŭ sur la Nigramara bordo.

Laro-ridemulo kaj Tempest-laro.

Seudube — poezio de la maro estas la blanka mevo — tiel multe prikantata de la poetoj. „Mevo“ de K. Balmont estas lernita ankoraŭ en la lernejo kaj ne estas forgesita. „Mevo“ de Paul Verlaine enhavas tiel fortan nostalgion al la vasta senfino de la maro! Sed tiu ĉi birdo estas tamen unu tute ne delikata rabisto super la maro. Ĉe ni ekzistas 8 specoj de mevo (D. Jleev, rev. Priroda, XXVIII. № 9-10) el du genroj — laro (Larus) kaj sterkoriaro (Stercorarius), ekzemple: Laro-ridemulo (Larus ridibundus L. — чайка, смѣхулка) Tempesta laro (L. canus L. — буревѣстникъ); Sterkoriaro (aŭ rabomevo: St. longicaudus Briss — хищна чайка) k. a.

En paleontologia rilato interesa estas la bordo ĉirkaŭ urbo Mesembria, kie estas fositaj la ostoj de la praepokaj bestegoj, loĝintaj tiam preter la Nigra Maro: elefanto (Elephas), dinoteriumo (Dinotherium), dremoteriumo (Dremotherium), foko (Phoca cetotherium), hieno (Hyaena), hipariono (Hippario gracile) — kiu estas prapatro de nia ĉevalo, rinocero (Rhinoceros) mastodonto (Mastodon longirostris (Jarlibro de la Natursciencia s-to, j. II. № 3., p. 49. kaj „N. Maro“ — S. Jvanov, p. 32). En la ĉirkaŭaĵo de Burgas en la konsisto de iuj rokoj eniras la numulitoj (de lat. nummus; monero, greke; lithos: ŝtono ĉar la konko de tiu ĉi besteto similas rondan moneron).

La plantoj kiuj kreskas en la maro ne povas esti tiel interesaj por la amatoroj — naturamantoj, krom la belaj specoj de iuj algoj, havantaj diversajn formojn — platajn kiel laktuko, rubando — musko — kaj branceto similajn Laŭ prof. St. Petkov, en la bulgaraj Nigramaraj akvoj, ĉemaraj lagoj kaj ĉe la riveraj buŝoj estas troveblaj 302 formoj de algoj Plej abundaj kaj robustaj estas la mara kaj la malgranda zostero (Zostera maritima kaj Z. nana) kaj la spirala rupeo (Ruppia spiralis).

La banlokvizitantoj (kurortistoj) certe altiros sian atenton al la stranga pikanta herbo, kiu kreskas sur la ĉemaraj sabloj kaj estas specifika por ili. Ĝi similas hordeon, sed ĝiaj folioj kaj tigoj havas bluatran koloron kaj estas dikaj kaj pikilhavaj. Ĝia nomo estas elimo (Elimus arenarius — край-Ррѣжна трѣва). el la familio de la gramenacoj (Gramineae — житни). Alia planto karakteriza por la mara regiono estas la ekbalio (Ecbalium elaterium — църкало) el la familio de la kukurbacoj (Cucurbitaceae — тиквени), kies matura frukto tuŝite eksplodas kaj elĵetas ŝprucon da mordanta likvaĵo kune kun la semoj. Sur la sabloj apud urbeto Sozopol oni povas ĝui dum aprilo kaj majo la belajn florojn de la orienta tulipo (Tulipa orientalis — източно лале). En la rivero Kamĉia, apude de la enfluo enmaren, sin luletas super la verda akvo, en najbareco de abundo da marĉaj plantoj la reĝino de tiu ĉi belega amguleto, pri kiu la ekscaro Ferdinand diris, ke ĝi estas unika per sia pitoresko en la Balkana duoninsulo, la nimfeo (Nymphaea alba), nomata ordinare akva rozo kaj akva lilio.

Laŭ kronikoj de malnovaj aŭtoroj (Diodor de Sicilio, greka historiisto vivinta dum la I jc. ant. Kr.) kaj la esploroj de novaj (Schveiger-Lerchenfeld „Zwischen Donau und Kaukasus“ Wien 1887 p. 23-24; Максатовъ — »Исторія Древняго Востока« 1905, m. I, kn. III) — unuaj komercistoj sur N. Maro nstis la finikianoj. Tiuj ĉi mirindaj maristoj pasis tra la Bosforo per siaj rapidiraj ŝipoj kaj — laŭ la ĉirkonstancoj — jen ŝanĝis la portatajn varojn kontraŭ purpuro, plumbo, sukceso, skombro kaj aliaj produktoj de la loka industrio kaj sklavo, kiujn ili portis al la bazaroj kie la lastaj estis serĉataj, jen agis kiel piratoj, rabis kaj sklavigis la pretermaran loĝantaron. Evidente — laŭ siaj kutimoj, la finikianoj havis siajn marajn bazojn ankaŭ sur la Nigramaraj bordoj, precipe sur la sudorientaj. Pli poste, kiam komence de la XII jc. ant. Kr. la finikiaj kolonioj preter Mediteraneo komencis dekadenci kaj cedi al la greka influo kaj — paŝo post poŝo la grekoj sukcesis preni en siaj manoj la tutan maran komercon — la grekoj koloniistoj eluzante la bazojn de la finikianoj, fondis la unuajn urbojn preter N. Maro. Multaj grekaj nomoj restis ĝis nun de tio tempo de greka koloniado. Post la grekoj venis romanoj, bulgaroj, turkoj. Estis dirite, ke la bulgaroj ne amis la maron. Oni devas esplori la psikologion de la tero, por facile kom-

preni tion. En la psiko de ĉiu popolo estas specifikaĵoj, karakterizaj por ĝi inklinoj. La bulgaroj — depost la intergenta kunmiksiĝo (bulgaroj slavoj, trakoj) amas sian plugilon kaj sian teron pli ol ĉio. Nur malotte antaŭvidemaj regnestroj turnis la necesan atenton al la maro. Forta bulgara ŝiparo ekzistis nur ĉe despoto Dobrotiĉ (XIV jc.), kiam estis konstruitaj la gravaj fortikaĵoj Kalacerka sur kabo Kaliakra, Galata (ĉe Varna), Kozjak (ĉe vil. Gjozeken) kaj Emona (sur Emine-kabo). Oni supozas ke reĝo Asen II. kaj pli poste ankaŭ Dobrotiĉ, havis siajn ŝipkonstruejojn ĉe la buŝo de Kamĉia, en kiu pasigis la vintron (laŭ turkaj aŭtoroj) 500 ŝipoj, ĉar tiam la haveno de Varna ne estis ŝirmita kontraŭ la ventegoj.

En la jaro 718. dum la regado de reĝo Tervel, bulgara flotilo el pirogoj (unutrunkaj boatoj) eknavigis el Saloniko, trapasis la Dardanelojn kaj atingis Heraklion, proksime ĉe Konstantinoplo, celante neniigi la bizantian komercon. La unua akcio de reĝo Krum kontraŭ la lasta urbo en 812. estis senfrukta pro manko de ŝipoj, kaj li decidis konstruigi tiajn, por kiu celo li fondis ŝipfarejon ĉe Anhialo. Li tamen mortis subite, ne realiginte siajn planojn. La samo okazis al reĝo Simeon. Sian unuan militiron kontraŭ Bizantio (892) li faris pro la translokigo de la bazaro por la bulgaraj komercaĵoj de Konstantinopolo en Salonikon, kien la bulgaraj komercistoj malpli facile povus transporti siajn varojn. Post la unua militiro al Konstantinoplo (913), li entreprenis duan, interkonsentinte kun la araba kalifo de Norda Afriko — Fatlum, ke la araba ŝiparo sieĝu la urbon flanke de la maro, dum la bulgaroj ĝin ĉirkaŭos surkontinente. Sed tiu ĉi plano ne sukcesis pro tio, ke piratoj kaptis la ŝipon kun la traktat-delegitoj kaj transdonis ilin al la grekoj. Dum la regado de Asen II. (1235). Bulgaraj ŝipoj helpis al la grekaj por la blokado de Konstantinopolo, kiu tiam estis latina. Por la dua sieĝo Asen II. konstruigis ankoraŭ 25 ŝipojn. La bulgara kaj la greka flotiloj tiam batalis kontraŭ la forta Venezia flotilo.

En 1348., dum la regado de Ivan Aleksandr, la nigramara bordo estis dividita kaj regata de duonaŭtonomiaj bojaroj. Tia bojaro estis Balik, kiu verŝajne donis nomon al urbo Balĉik (nun rumana Bazarĝik). Lin heredis lia frato Dobrotiĉ. La rezidenco de la lasta estis Kalacerka, poste Varna (kun fortikaĵo Galata). La organizita de li ŝiparo kuraĝis kontraŭi eĉ al la ĝenuanoj (ŝipistoj el Ĝenuo, Genua), kiuj havis koloniojn kaj fortikaĵojn multloke, preter Nigra Maro. Tiu ĉi ŝiparo eĉ aperis apud Trapezund kun milita misio.

Spite al la parta ekinteresiĝo pri la maro tamen fidela al sia kun-naskita malsimpatio al la maro, eĉ post la liberiĝo de Bulgario (1878) la bulgaro restis indiferenta rilate al la avantaĝoj, kiujn prezentas la akva vojo. La interesoj pri la maro plialtiĝis nur en la malvasta rondo de komercistoj kaj negocistoj. Lastatempe por la popularigo de la mara ideo estis fonditaj societoj, ĉefe — la Bulgara Mara Unio (Български Морски Сговоръ—1920) kiu eldonas sian revuon kaj havas sekciojn tra la tuta lando.

Dank'al la indiferenteco de la bulgaro al la maro ni ne havas ĝis nun maran poezion. Estas versaĵoj eĉ ĉe la pli malnovaj poetoj — Konstantin Veliĉkov, Penĉo Slavejkov, Pejo Javorov k. a. — havantaj kiel motivon la maron, aŭ — pli ofte, en kiuj la mara bildo estas prenata kiel dekoro, kiel simbolo de anima stato. Sed maran poeton, poeton en kies verkoj la mara animo elstariĝu per sia multforma figuro, amoplene pentrita antaŭ ni — ni ankoraŭ ne havas. La pasintan jaron la s-to Morski Sgovor aranĝis konkurson por verko de ciklo el maraj kantoj. La premion gajnis la konata poetino Elisaveta Bagrjana [rev. M. Sgovor, № 6, 1928]. Distingiĝis same 1-2 novaj personoj, kiuj arte esprimis unu senperan senton pri la maro. Eble depost nun kreiĝos la cirkonstancoj, kiuj donos al ni la maran poezion, samkiel la pli grandan intereson pri tiu ĉi mirinde bela, majesta kaj riĉa najbaro — la maro.

Post la milito la komerco de la marhavenoj, precipe tiu ĉi de Varna antaŭe floranta, suferis ekmorton. La antaŭmilita vivo ne povas esti instigita artefarite, ĉar la antaŭaj kondiĉoj ne povas esti restarigitaj. Sed oni

provis revivigi la urbon [Varna] alimaniere, nome — farante ĝin banloko. Kaj laŭ la rezultoj jam ricevitaj — tiu ĉi plano sukcesas.

Varna estas belulino nature dotita per nekompareblaj riĉaĵoj. Kiu, pasiginta la someron sur ĝia bordo, travivinta la poezion de ĝia Ĉemara ĝardeno kaj de ĝiaj pitoreskaj ĉirkaŭaĵoj — ne ekdeziros ree somerumi en ĝi? Dekoj da kolonioj — niaj kaj fremdulaj, infanaj kaj aĝulaj ricevas sanon kaj forton preter la Varna maro. Dekmiloj da homoj viciĝas en ĝiaj novaj sanejoj sur la bordo. Dum 1927. vizitis la urbon 40.351 gastoj el kiuj 5.581 estis fremduloj.

Oni planas novajn entreprenojn, kiuj plibeligos kaj plia portunigos la restadejon. La somera restado en Varna ne estas pli kara ol en kiu ajn alia kuraĉloko en la lando. Kompare tamen kun ia sudeŭropaj somerrestadejoj ĝi prezentas multajn avantaĝojn, kiujn kelkaj somerumintoj kaj gastoj, precipe el Germanio, Ĉeĥoslovakio kaj Polando diskonatigis per la Junularo kaj per specialaj societoj fonditaj en eksterlando por organizi la somerrestadon apud N. Maro.

Ĉefaj vidindaĵoj apud Varna estas: la roka monaĥejo Alaĝa [turke „diverskolora“], la monaĥejo S-ta Konstantin, ban - kaj promenloko de Varnanoj, la Reĝa palaco Evksinograd, Galata — promenloko trans la golfo. Krome — la Ĉemara ĝardeno, kiu per sia situo estas unika sur la Balkana duoninsulo, kun ĝiaj noktfestoj, bunta diversnacia publiko, aromoj kaj muziko — super la mem supraĵo de la maro.

La bulgaraj esperantistoj konas la urbon de la XIII Bulg. Esp. Kongreso, kiun partoprenis same la konataj rumanaj samideanoj — pastro Andreo Ĉe, s-roj Tiberio Morariu, Fiŝer k. a. — kiuj memoros la noktemezan boatpromenon sur la lulantaj ondoj. Ne estas homo, kiu — vidinte la maron, ĝuinte kun malfermita koro ĝian misteran majeston — ne forportu en sia animo unu novan senton, unu dolĉan kaj doloran nostalgion pri la senfino de ĝia verdeblua horizonto, pri la malproksimo de la „vasta mondo“

La maro estas ŝanĝema, kiel ĉiu belulino. Ofte okazis ke la poetoj prikantu la terajn belulinojn, kaj tamen al la maro ili — la bulgaraj poetoj — sentis ŝajne la saman malfidon, indiferecon kaj neamon de siaj slavoj. Sed estas tioma belo en ĝi! Aŭtune — kiam plumbaj ondoj tondras kontraŭ la rokoj kaj ŝprucas glacian ŝaŭmon en neretenebla furiozo, somere — kiam la brilaj akvoj sin etendas endorme, kaj nur facile ekstrema akvorando, ŝajne la maro ebriigite enspiras la lumon kaj ĝia potenca brusto sin ritme ekmovas, kiam...

La maro kvieta ripoze dormetas
ŝirmante mil sortojn de bordo gis bordo
Mateno eklumas kaj ŝiras la retojn
de l' blanka nebulo de sudo ĝis nordo.

Kaj mevo flugilojn arĝentajn facile
luletas supere en sala aero,
kaj kvazaŭ spegulo — la akvo trankvila
eĉ faldon ne rulas, nur flustras tenere...

Sed kiam ekfestas la grizaj tempestoj
kaj ĉiuj inferaj subakvaj misteroj,
kaj kiam la montoj el akvo elkreskas
kaj inter la ondoj ekbolos krateroj

la maraj spiritoj alvenas vekitaj
el ĉiuj fundpartoj kaj levas standardojn,
la rokojn atakas en ŝaŭma milito
kaj rompas kun krako la ŝtalhalebardojn.

Ekgrincas la mastoj — sonoras hor lasta,
 abismoj murmuras sub ŝaŭmo la pura,
 peladas marventoj la ŝipon tra vastoj
 kaj kiel serpentoj sin tordas la ŝnuroj.

La ŝipon balancas kaj boras per lancoj
 la tajdo freneze kaj puŝas marmezen,
 la febra senlimo sin turnas en danco —
 kaj novajn viktimojn akceptas Hadeso.

Abder., 1. 3. 29.

Dimitri Zlatarski.

TRA ESPERANTUJO

Enlanda movado.

v. Batiŝnica (Bela'a regiono) La 21-an de Aprilo 1929. la loka societo „Vilaĝa Voĉo“ akceptis la s-nojn Kapitano Stefano Radev — sekretario de B.E.A kaj Dimitr Ivanov ĉefdeligito de T. E. A. J. En la sama tago la Kapitano Radev bone priskribis le devenon kaj la evoluon de esperanto krome li parolis pri la organizo de la esperantistoj. Postparolis la prezidanto s-no Marin Iv. Bardarov, dankante la viziton kaj la paroladon kies impresoj plivigliĝos la ĵus ĝermantan societeton. „Vilaĝa Voĉo“.

Dupnica. E-to Societo „SUNO“ dum sia jarkunveno la 3. 3. 1929. post raporto de la deligita de XX-a Univ. Kongreso de E-to en Antwerpen, oni elektis novan komitaton: Serafim Vitinov — prez. Asen Meĝidiev — sekretario, Kosta Georgiev — kasisisto, Ljuben Comakov kaj Petr Blagoev — membroj: Adr: Todor Miĝorov horlogisto, Dupnica.

Plovdiv. La Esperanto Societo „Kulturo“ tre vigle laboras. Dum „varbsemajno“ oni enskribis 15 novaj membroj. La supera kurso rezulte finita. La societo okazigis letervesperon por la novearbitaj membroj: 15 personoj aliĝis la konferencon okazintan en St. Zagora. Kvar deligitoj reprezentis la societeton dum la E-to konferenco.

Vratca. La societo „Suksesoj“ havis viglan laboron dum la vintro. La rezultoj iom malkontentigas nin malgraŭ la okazinta XV-a kongreso, ĉar ĝenerale al la apatio al idea movado regas la publikon. Funkciis trimonatan kurson, kies partoprenantoj estis 18 laboristoj el ili sukcese terminis la kurson 10 kursanoj. La klubejo malfermita dum la tuta vintra sezono. Konversaci vesperoj dumsemajno trifoje. La societa biblioteko nombras 700 titolojn. Multaj aktivaj gemembroj nepartoprenas ĉar foriris aliloken.

Varna. Neniam en Varna estis rimarkebla tiel granda kaj vigla Esperanto movado. La intereso al nia ideo kaj lingvo pli kaj pli gisvastiĝas. La societo malfermis je la 1. de III Esperanto kurson kiun partoprenis pli ol 120 kursanoj – ĝisfinis la kurson ĉirkaŭ 50.

La societo aranĝis unu veŝperfeston, amase vizitita, kaj Zamenhofs rememorvesperon intiman, ankaŭ tre bone vizitita. Estis parolado de Zora Hans pri la vivo de Zamenhof.

Nuntempe la esperantistaro ekskursas, kaj tio efikos tre bone por la nove varbita kursanoj kaj esperantistoj.

St. Zagora. La esperanto Societo „Verdstelano“ post la II-a sudbulgara konferenco en St. Zagora dum 6-7 Majo 1929 vigle eklaboris. La 9-an de Junio oni elektis novan sekretarion: Fino Irina Ĉukova kaj kasisiston: Soro Nesim Taĝer. La nova adreso de la societo estas per Fino Irina Ĉukova str. „Rakovska“ 64. St. Zagora.

Eksterlanda movado.

Pollando. Dum la junulara kongreso de sportorganizacio T. U. R. en Krakow, oni diskutis la problemon pri la lingvouzo de internaciaj interrilatoj, kaj fine oni akceptis favoran rezolucion al Esperanto. La rezolucion benefikis. Multaj personoj aliĝis al la korespondaj kursoj por la okazota kongreso en Vieno. Inter-suloj korespondu kun T. U. R. adreso: Bedzin, ul. Ksawerowska 21. K. Laskowski. Pollando.

Rumanujo. Bucuresti. Estas Komencitaj ekde la 15. 3. j. k. esperantaj kursoj ĉe la Filantropa Asocio „Prietenŭ Umanitatii“ gvidos s-no H. Chwartz, kaj ĉe la Kultura Humanista Societo „Varta“.

Silistra. La fervora s-no Georgi Jazaĝiev dum sia studado en la bulgara liceo diligente propagandas esperanton inter la lernanta medio. La 25-an de Marto en la liceo s-no Jazaĝiev legis referaton pri „**La problemo de lingvo internacia kaj ĝia Solvo per Esperanto**“ Partoprenis multaj liceanoj ankaŭ la profesoro de literaturo S-ro Lefter Bojaĝiev, kiu esprimis favoran opinion pri Esperanto. Okazis diskutoj pri lingvo internacia, rezulte esperanto estis rekonita kiel unu sola interkomprenilo. Granda entuziasmo al lernemo de la helplingvo.

Saar-teritorio. Erika propagando kaj reklamo per lumanta aŭtomobilo dum lumfesto okazis en Saarbrücken. La aŭtomobilo efikplene reklamis Esperanton. Bildo el Heroldo montras stelon kaj mallongaj frazoj pri la valoro kaj disvastigo de la internacia lingvo.

Svedujo. Pastro Andreo Ĉe kaj T. Morariu faras ekzamenojn tra Svedujo. Ciuloke esperanto venkis la skeptikulojn. Grandaj sukcesoj rezultiĝis por esperanto dank' al la lertaj propagandistoj per la nova instrumentado -- la rektan metodon. Multaj ĵurnalistoj, rektoroj, instruistoj konvertiĝis kaj partoprenis la ekzamenojn.

Grava sukceso de Esperanto en Svedujo.

La Sveda parlamento dank'al kelkaj fervoraj s-noj kaj amikoj de Esperanto speciale diskutis pri lingvo internacia kaj ĝia adopto kiel helpa lingvo de svedoj.

La debatojn partoprenis ĉiujn partideputitojn, la eksklerministro s-ro Olson, la urbestro de Stokholm s-ro Carl Lindhagen, s-no Ernest Erikson kaj la instruisto Ruben Wagnson.

Esperanto oni traktas kiel dua lernobjekto post la angla lingvo.

La parlamento subvencias la esperanto kursojn per 29,000 svedaj kronoj. Jen imitinda ekzemplo por rekonigi Esperanton ĉe la registaroj. Ni devas batali por fine triumfi!

Есперантски Конференции

Презъ Великденскиѣ праздници на 5 и 6 май се състояха областни конференции въ следнитѣ градове: Ст. Загора, Шуменъ и Орѣхово.

Ст. Загора — Южно българска конференция.

Присѣтствуваха около 70 делегати и гости отъ Пловдивъ, Бургазъ, Станимъка, Свиленградъ, Ямболъ, Казанлъкъ, Чирпанъ, Н. Загора, Ст. Загора, с. Спасово, с. Любимецъ и с.

Кирилово на които бѣше устроена опознавателна вечерь при богатата програма.

Конференцията се откри отъ председателя на Есперантското Д-во „Verdstelano“ г-нъ инж. Трикякинъ на 5 май 10 часа сутринята въ салона на театра. Следъ това Председателя на Българския Есперантски Съюзъ посрещнатъ съ бурни аплодисменти, говори по въпроса за необходимостта отъ международанъ езикъ какъвто е Есперанто.

Конференцията бѣ поздравена отъ Д-ръ Ив. Вазовъ — представителъ на просвѣтното д-во „Театръ“, Д-ръ П. Тодоровъ — представителъ на въздържателната ложа „Здраве“, г-нъ Пиперовъ — представителъ на Юношеското Туристическо д-во, Н. Василковъ — »Verdstelano« (на есперанто). Телеграфически отъ д-вото на класнитѣ учители и капитанъ Радевъ — секретаръ на Б. Е. С. и много отдѣлни есперантисти отъ южна България.

Следъ обѣдъ се избра за предсѣдателъ на конференцията г-нъ Илиа Силвестриевъ и секретаръ г-ца Ирина Чукова.

Правеше отраднo впечатление, че на конференцията присѣтствуваше стария пионеръ на есперанто Г. Орѣшковъ, ратникъ на съврѣмената епоха и създателъ на нѣкогашното списание »Rondiranto«.

Въ дебатитѣ отъ дневния редъ на конференцията гсвориха всички делегати и гости. Взема се следнята

РЕЗОЛЮЦИЯ:

Българския Есперантски Съюзъ е съврѣшено неутраленъ къмъ всѣ какви политически и религиозни въпроси. Сжиция има за органъ списанието „Bulgara Esperantisto“ и нѣма нищо общо съ други, излизаци въ България есперантски вестници и списания. Конференцията подчертава, че българ. есперантисти наредъ съ своята прѣка задача — разпространението на есперанто въ средъ българ. общество, работятъ чрезъ него за популяризиране въ чужбина на всичко хубаво и ценно у българския народъ. Конференцията иска да не се води излишна полемика чрезъ колонитѣ на „ВЕ“, а да се работи за разпространението на есперанто и строго да се пази неутралността на Съюза.

За зелената седмица мнозина се изказаха, щото тя да се урежда споредъ възможността отъ мѣстнитѣ д-ва.

Съидейника Г. Орешковъ държа лекция по **Мнемоника** — наука за усиление на паметята и Ив. Сарафовъ (на есперанто) на тема „Есперанто като факторъ за културата и просвѣта“.

Следъ обѣдъ се състоя излѣтъ до прочутото „Аязмо“ кждето се прекараха нѣколко весели часове подъ звуцитѣ на грамофона. Изказаха се желания да се уреждатъ чести екскурзии и срещи на есперантисти за по ефикасна пропаганда.

St. Zagora, 20 Majo 1929.

Ир. Чукова за „Verdstelano“

Орѣхово — областна конференция на Севѣро-западна България.

Орѣховското Еспер. Д-во „D-go L. L. Zam ph'of“ на 6 и 7 май откри конференцията подъ председателството на Г. Станевъ въ 8:30 ч. Избра се бюро за водене заседанията, а именно: Председателъ: Р. Тричковъ — Вратца, Подпредсед: Ив. Златановъ — Бѣла Слатина и Г. х. Георгиевъ — Ломъ, Секретаръ: Никола Коцевъ — Орѣхово и членъ: Първанъ Гърковъ — Ломъ.

Освѣнъ представителитѣ на Орѣхово, Вратца, Ломъ и Бѣла Слатина присѣтствуваха и съидейницитѣ П. Г. Пампоровъ и Ц. Байчевъ отъ София, които набелѣзаха много отъ причинитѣ за спѣването на правилния развой на идейнитѣ движения.

Конференцията имаше следния дн. редъ:

6 Май 1929 год пр. обѣдъ:

1. Откриване конференцията и изложбата.
2. Избиране бюро за ръководене заседанията и комисия за съставяне резолюцията.
3. Разглеждане положението на мѣстнитѣ д-ва и намиране причинитѣ за неправилния развой.
4. Рефератъ на тема „Kiel oni propagandi Esperanton“
5. Начини за подпомагане С. К. и общо Съюза.
6. Размѣна на мисли по въпроси, които би трѣбвало да се решаватъ на конгреса въ Видинъ.
7. Размѣна на мисли по поуки добити отъ курсоветѣ презъ зимата.
8. Разни.
9. Рефератъ „У. Е. А.“ и нейнитѣ задачи.

Въ заседанията дебатитѣ третираха различни въпроси които се оформиха въ следната резолюция;

Мѣстнитѣ есперантски д-ва и отдѣлни есперантисти да отпочнатъ една по интензивна дейносшь. Запазване неутралността на Съюза и най-толерантно държане съ откъснатитѣ по религиозни или политически причини и

образували отдѣлни групи есперантисти. Създаване на вътрешен интензивен животъ между есперантистите. Ц. К. да се погрижи сериозно за утвърждаването на уставитѣ на нѣкои д-ва и да прояви по-голям интересъ къмъ секциитѣ и да дава наврѣменно необходимитѣ сведения и съдѣйствия. Редакционния комитетъ да подобри съюзния органъ, забравяйки начертаната му отъ конгреса програма. Да се третиратъ по-вече статии отъ организационенъ и идеенъ характеръ, като се избѣгватъ разпри и дразги съ когото и да било. Да се поканятъ всички стари ратници да влѣзатъ отново въ движението, респективно д-вата, за да насърчатъ и упжатъ младитѣ и създадатъ добри и преданни хора на дълото. Д-твата въ най-скоро врѣме да се отчетатъ къмъ Съюза, а д-ва които не сж присъединени да сторятъ това.

Следъ изчерпване дневния редъ съидейника Радославъ Тричковъ — Вратца, прочете рефератъ на тема: „У. Е. А. и нейнитѣ цели“.

Конференцията се закри въ 7:30 ч. вечерята.

Шуменъ - Севѣроизточна областна конференция

Споредъ окръжно № 66 - 8. 4. 1929. на В.Е.С. Шуменското еспер. д-во „Vekiĝo“ организира конференцията. като покани д-ва и отдѣлни есперантисти на последнята.

На конференцията бѣха представени: Варна — 7 души, Попово 2, с. Дичинъ (Търновско) 2, с. Топчии (Разградско) 2, Русе 2, Шуменъ 6, с. Врабеово 1, Разградъ 1 и Търново нѣмаше представителъ.

Конференцията биде открита на 5 Май, 10 ч. сут. отъ председателя на Б. Е. Съюзъ и предс. на „Vekiĝo“ Г-нъ Илия Силвестриевъ, следъ което замина за Ст. Загора — южно българската конференция.

Размениха се мисли върху движението, изтъкнаха се причинитѣ за спъването на правилния развой на движението и се потърсиха начини за усиление на дейността на д-вата и отдѣлнитѣ есперантисти.

Конференцията взема следнята

РЕЗОЛЮЦИЯ:

Препоръчва да се поканятъ всички стари пионери на есперантското движение, да влѣзатъ въ редоветѣ на еспе-

рантиститъ за общото благо на дѣлото. Устройване през лѣтния сезонъ екскурзии и среци между есперантиститъ отъ разни краища на България. Устройване публични събрания за пропганда на Есперанто. Даване статии за Есперанто въ пресата. Надписи на Есперанто и табели по гаритъ. Неудобрява тактиката на „В. Л.“ Упреква неговия езикъ и есперантски пионери.

Следъ обедъ на 17 часа конференцията се закры. Направи се излетъ до „Томбулъ Джамя“ и „Кьошкетовъ“ а вечерята — вечеринка.

София — Югозападна областъ.

Конференцията бѣше разгласена съ покани до всички д-ва и есперантисти отъ областъта за 11, 12 и 13 май. Присѣтствуваха само делегати отъ Самоковъ. Поради слабото посещение на конференцията, последната заседава само до обедъ и следъ това биде закрыта.

Akademio kaj Lingva Komitato

Rezultatoj de la diversaj balotoj

(Majo 1929)

I. Elektoj en la Lingvan Komitaton:

Estas elektitaj: — S-roj **Bailey (T. G.)**: 98 voĉoj; **Göhl**: 96; **Hohlov**: 95; **Mazzoini**, Privat, G-alo **Sebert**: 94; **Nekresov**: 99; **Spiridoviĉ**: 92; **Simon**: 90; **Esselin**, **Stojan**: 89; **Kühnl**, **Shafer (F-ino)**: 88; **Villanueva**: 87; **Rublev**: 85, **Demidjuk**: 84.

La **ok** nomoj substrekita estas tiuj de la novaj membro.

II. Elektoj en la Akademion:

Estas elektitaj: — S-roj **Baghy**: 74 voĉoj; **Setälä**: 61; **Stamatiadis**: 57.

III. Pri la Kvara Eldono:

Aprobis ĝin: 83. — Malaprobis: 24. — Ne voĉdonis: 6.

Kelkaj L. K.-anoj sendis rimarkojn, kiujn ekzamenos tre atente kaj zorge konsideros Prof. Grosjean — Manpin, Direktoro de la Sekcio „Komuna Vortaro“.

La **Aldono** aperos en Junio-Julio 1929.

IV. Pri la prefikso: „mis“

Ĝia signifo estas **severe** limigata al la senco: **erar malĝust, malbon.**

Aprobis la oficialigon: 72. — Malaprolis ĝin: 39. — Ne montris sian opinion: 2.

Sekve, la prefikso: **mis** fariĝis de nun **oficiala** laŭ la supremontra senco.

V. La modifoj en § 11 de l' Regularo.

Forigo de la limoj 3 kaj 4 kaj anstataŭigo (lin 5.) de „**Es-traro**“ per „**Akademio**“ estas aprobitaj per 98 kaj 109 kontraŭ 14 kaj 3. Ne voĉdonis: 1.

Atestantoj:
R. de Lajarte — M. Arger.

La prezidanto:
Th. Cart.

Deklaracio pri Neŭtraleco.

„De kelka tempo malamikoj de Esperanto klopodas por identigi la ĝeneralan propagandon por la internacia helplingvo Esperanto kun la agado de partianoj, kiuj praktike uzas Esperanton por certaj sociaj celadoj.

La Internacia Centra Komitato de la Esperanto-Movado en Ĝenevo, elektita de 36 naciaj societoj por la propagando de Esperanto kaj kiu reprezentas proksimume 100,000 Esperantistojn en la tuta mondo, deklaras formale kaj firme, ke ĝia programo, celanta nur la enkondukon de Esperanto, estas absolute neŭtrala rilate aferojn de politiko, religio, raso aŭ socio.

Ĝi insiste kontraŭstaras al tiuj malveraj asertoj, kies efiko signifas nur malhelpi la grandan progreson, rezultantan el la ĝenerala adopto de facile lernebla neŭtrala helplingvo apud la koncerna gepatra lingvo.

Internacia Centra Komitato de la Esperanto-Movado
(Sidejo: Ĝenevo Svislando)«

Pedagogia Kongreso en Ĝenevo.

De l' 25 julio — 4 aŭgusto 1929 okazos en Ĝenevo la 3-a Kongreso de la Mond-Federacio de l' Edukaj Asocioj en kunlaboro kun la internacia Eduka Oficejo.

Esperanto okupos sufiĉe gravan lokon en tiu ĉi aranĝo. Dro. Privat, hon. prezidanto de l. C. K. estas invitita fari en ĝi raporton pri Esperanto. Li samtempo reprezentos IBK kaj UEA. — Konsiderante la grandan gravecon de tiu ĉi kongreso por nia afero en rondoj de pedagogoj, ICK laŭ propono de TAGE decidis unuanime alvoki al ĉiuj instruistoj — esperantistoj nepre veni al Ĝenevo, rezignante ilian partoprenon en nia Universala Kongreso en Budapeŝt.

Al la tutmonda instruistaro esperantista!

Preskaŭ ĉiutage oni urĝe petas, aŭ eĉ energie postulas de mi materialon statistikan pri la temoj „**Esperanto en lernejoj**“ kaj „**Esperanto inter la instruistaro**“. Ĉar ne ĉiuj gekolegoj abonis kaj legas nian Internacian «Pedagogian Revuon», mi nun per niaj aliaj esperantistaj gazetoj petas:

1-e. Anoncu vin kiel instruistojn esperantistajn sendante vian precizan adreson!

2-e. Bonvolu raporti, ĉu en via urbo aŭ vilaĝo oni (ne nur vi persone) iam ajn instruis aŭ hodiaŭ instruas Esperanton en iu ajn lernejo. Skribu la nomon de la koncerna lernejo!

3-e. Bonvolu turni vin, se vi bezonas korespondantojn el la tutmonda kolegaro por vi mem aŭ por viaj klasoj (pro internacia korespondado de l' lernantoj) al mi!

Ni ordigos la korespondan aferon sisteme kaj laŭplane. Cetere ni jam kolektis la adresojn de pli ol 4,000 esperantistaj geinstruistoj el pli ol 50 landoj.

Ricevinte viajn sciigojn, ni kapablos aranĝi kaj doni konfidindan statistikon pri la supre aluditaj temoj, kiu estas **nepre necesa**.

Sendu la materialon al **f-ino Martha Moelke, Sommerfeld, Niederlausitz** (Germanujo), kun kiu mi en „Kunlaborado« kun I A L A, New York, kaj la instituto J. J. Rousseau, Genève zorgos pri la statistiko.

D-ro Dietterle.

Publika parolado pri la paco.

En Plovdiv (Filipopoli) S-ro Kaspar Mayer sekretario de la organizo pri internacia interkompreno, parolis antaŭ multnombra publiko en la solonego „D. P. Kudoglu“ je temo — veraj kondiĉoj por paco. La parolado estis en Esperanto kaj interpretita de la delegito de U. E. A. S-ro Penko Stoev — direktoro de nacia banko en T. Pazarĝik.

Вместо отговоръ

Изхождайки отъ по-общъ интересъ не ще отговарямъ въ „В. Е.“ на нападкитѣ къмъ Съюза и менъ, поместени въ бр. 6 на „В. Л.“. Но не ще остана длъженъ, а ще отговоря. Врѣме и начинъ все ще се намерятъ.

Едно нека се имъ предвидъ: заплашвания нѣма, а само констатации се правятъ. Ако тѣ бодатъ — не сжмъ азъ кривъ. Случайно срѣзнахъ подобни констатации за „В. Л.“ и въ „Omoto“ (№ 30, стр. 4, год. IV).

Не сжмъ наивникъ и всичко ми е ясно, защото отдавна ми сж познати срѣдствата и тактиката на хората около „В. Л.“.

Ше бждемъ, наистина, разбрани.

Кап. СТ. РАДЕВЪ
Секр. на Съюза

Internacia Ligo de patrinoj kaj edukistinoj por la paco

Al la Paco per I' Amo

Celo de la Ligo:

Igi la MILITON neebла forigante MALAMON.

La patrinoj aliĝantaj al la Ligo promesas enradikigi en la spiriton de siaj infanoj:

La Amon { al la Familio
al la Patrujo
al la Homaro

La Patrinoj devas eduki la infaneton ami ĉiujn membrojn de sia familio.

La Patrinoj devas poste inspiri al la gejunuloj fratajn sentojn por ĉiuj homoj de sia gento kaj de sia lingvo.

La Patrinoj devas fine konvinki ĉiujn ĉirkaŭ si pri la neceseco ami ĉiujn homojn el iu ajn nacio.

Ili tiel kunlaboros diskonigi tion belan konduktmaksimon de Montesquieu:

„Se mi sciус ion por mi utilan kaj malutilan por mia familio. mi ĝin forjetus el mia spirito.

„Se mi sciус ion utilan por mia familio kaj malutilan por mia patrujo, mi penus ĝin forgesi.

„Se mi sciус ion utilan por mia patrujo kaj malutilan por Eŭropo kaj la homaro, mi ĝin rigardus kiel krimon“.

Fine, la Patrinoj, per sia ĉiutaga ekzemplo, devas pruvi ke la amo sin montranta per oferoj konsentitaj al la konkordo kaj la paco povas sola venki la egoismon, fonton de ĉiuj malpacoj kaj doloroj de ili naskitaj.

Ĝenerala Sekretariino por Franclando: S-ino Eidenschenk Patin, eks-anino de la Supera Konsilantaro de la Publika Instruado Kavalirino de la Honora Legio O. I. Bemy-Riviere, par Vic-sur-Aisne (Aisne-Franclando).

Sekretariino por Fremdlando: S-ino H. Kriegk, 38 rue Laharpe, Le Bouscat-Bordeaux (Franclando).

Kasistino: S-ino J. Forsans, 7 rue Croizilvac Bordeaux (Franclando) (poŝtĉeka konto № 336.93 Bordeaux).

Grava alvoko.

La Kristana Esperantista Ligo Internacia (K. E. L. I.) fondita en la jaro 1911-a, bazita sole sur la sankta Biblio, sendependa de eklezia dogmo, dissendas al la Kristanaj Asocioj de Junaj Viroj (angle: Young Men's Christian Association), al la Kristana Celado (angle: The Christian Endeavour) kaj al aliaj, alvokon, lerni Esperanton. La tuta Esperantistaro, kiu simpatias kun tiu laboro estas petata, iamaniere helpi, ke la grava entrepreno bone sukcesu. Helpo povas okazi per traduko kaj transdono de la alvoko al kristana societo, per sendo de informo pri interesuloj al K. E. L. I., adreso: Paul Hübner, Pölkenstrasse 4, Quedlinburg (Germanlando), krom tio per monsubteno. Ju pli da helpo, des pli rapide okazos la disvastigo de la alvoko.

Centra Esperanto Librejo en Hago (Nederlando)

En la jara ĝenerala kunveno de akciuloj de la akcia Societo „Centra Esperanto Librejo“ en Hago (Nederlando), la bilanco perda — kaj gajnakonto estis aprobitaj kaj la dividendo fiksita je 6 1/2 % (antaŭan jaron 6 %) Kiel komisaro estis reelektita S-ro J. L. Bruijn.

* * *

En la eksterordinara ĝenerala kunveno de la akciuloj, okazinta la 20-an de Aprilo, la propono pri la ŝanĝo de la statuto konforme al la nova nederlanda leĝaro pri la akciaj societoj, estis aprokata.

F-ino Esperanto 1929.

Dum la granda kongresbalo en Budapeŝt, kiu okazos dimanĉe la 4-an de Aŭgusto, vespere en la urba Amuzpalaco, oni elektos inter la ĉeestantaj samideaninoj „**Fraŭlino Esperanto**“, kiu portos tiun ĉi titolon ĝis la venonta kongreso. Oni esperas, ke societoj kaj privataj personoj premios la elektotan „F-ino Esperanto“.

Propenojn sendu al la L. K. K. Budapest Bethler-ter 2.

Ilija Grigorov Veliĉkov-Breznik (Bulgarujo). Adepto de Vegetarismo kaj natura kuracarto, deziras korespondadi kun samideanoj, el ĉiuj landoj.

16-a Bulgara Esperanto - Kongreso

Vidin 28-30 Julio 1929 Vidin.

BULTENO № 2

Altŝatataj gesamideanoj!

Nur unu monato nin dividas de nia XVI-a esperantista jar-festo, kiam ni manifestos nian solidarecon kaj neŭtralecon antaŭ nia bulgara socio, pruvante ke esperanto vivas kaj kreskas. Ni montru la utilecon kaj la forton de nia kara Esperanto! Sed ni devas batali pri justeco, ĉar multaj estas la atakoj.

La plej taŭga batalilo estas nia kongreso, ĉar per ĝi ni vidigos la realon de nia afero, ke nenio estas utopio, sed realaĵo. La momento estas tre efika kaj decida! Venu multnombre ĉitiun gravan kongreson, por helpi ne nur al Esperanto, sed ankaŭ al via propra afero, al via feliĉo. Aliĝu kaj amase partoprenu! Vizitu la reĝino de l'fortikajoj.

Kongreskotizo. La kongreskotizo por membroj estas 30 levoj, kaj por gastoj — nemembroj 50 levoj. La aliĝintaj kontraŭ pago de la kotizo ricevas dokumentojn: kongreskarton kaj certigilon por rabatata prezo sur la fervojo. La gastoj — nemembroj ankaŭ ricevas la samajn ĝuojn.

ADRESO. Cion rilate la kongreso sendu al: Vladimir Lazarov I Sădia izpălnitel Vidin.

Ĝisube ni donas informojn pri la aranĝoj.

Hoteloj: UNUARANGA - lito en dua etaĝo 40-50 lv., tria etaĝo 35 lv. En alia hotelo 35-40 lv. DUARANGA - lito en dua etaĝo 25-30 lv. kaj triaranga - 15-20 lv. Ni zorgas ankaŭ pri komuna loĝejo.

Manĝaĵoj: MATENMANĜO - 5 lv. TAGMANĜO kaj VESPERMANĜO 15-20 levoj. Acida lakto 9-10 lv. kilogramo. Vino 10-15 lv. Biero 10 lv. botelo, glason 5 lv. **POR VEGETARANOJ:** kuirajoj 6-8 lv. La L.K.K. petas la aliĝontojn indiki sian deziron pri loĝejo k. a. ankaŭ la aliĝintojn sciigi al la komitato pri tio.

La aliĝoj prefere estas akceptataj plej malfrue ĝis 20 julio.

Kongresglumarkojn kun bildo „BABA VIDA“ — la fortikaĵo de Vidin, aĉetebraj per kongresa komitato aŭ Dimitr Ivanov Ruse. Prista 28. La prezo: **100 pecoj 25 lv.**

Pasporta vizo. La ministerio de eksteraj aferoj jam aranĝis senpagan vizon de pasportoj en Beograd, Ateno, Bucuresti, Konstantinopolo kaj Angora al la fremdlandaj gastoj el Jugoslavujo, Grekujo, Rumanujo kaj Turkujo.

Oni postulu tian!

Gis revido en Vidin.

Lo. Ko Ko.

ST. VASILEV — poŝtestro de vil. Kara-Toprak (Karlovsko), deziras korespondi kun gesamideanoj pri diversaj temoj. Certe respondos.

КОНГРЕСНИ

I. НАЦИОНАЛНИЯТЪ.

1. Привързване. Всѣки есперантистъ има дългътъ да направи всичко възможно, но да посети конгреса въ Видинъ. Конгресния комитетъ има за ресурси само конгресната такса. Ето защо не трѣбва да се отлага, но веднага да се изпрати „Aliĝilo“-то заедно съ конгр. такса. Импулса на Конгр. комитетъ е право пропорционаленъ съ количеството на полученитѣ отъ него „Aliĝiloj“.

2. Пжтуване. На присъединилитѣ се къмъ конгреса се изпраща увѣрение за намалено пжтуване (50 %) по Б. Д. Ж. Всѣки трѣбва да носи у себе си чл. карта която заедно съ увѣрението се представя на Ж. П. власти. По австрийскитѣ и експресни параходи конгресиститѣ се ползватъ съ 50% намаление отъ което и да е дунавско пристанище. На параходнитѣ власти е достатъчно да се представи чл. карта съ портретче надлежно подпечатано на нея или чл. карта съ легитимация. Съответнитѣ параходни агенции иматъ вече за това нареждане. Да се организира на мѣстна почва груповото пжтуване, като на съответнитѣ гари или пристанища отъ близкитѣ градове и села. Да не се забравя да се взематъ **есперанскитѣ флагове и плакарди** — за използване на манифестация и пропаганда.

3. Отпуски. Искани сж такива отъ всички министерства. До сега се получиха съобщения, че разрешаватъ 5 дневенъ отпускъ Министерствата на Финансиитѣ и отъ това на Търговията.

4. Изложба. Да се изпрати веднага материалъ за конгр. изложба отъ всички д-ва и отдѣлни есперантисти. Материала ще бжде повърнатъ.

II. МЕЖДУНАРОДНИЯТЪ.

1. Кервани. Проектиратъ се два такива: **Видинъ - Буда-Пеща - обратно и Видинъ - Буда-Пеща - Прага - Виена - България.**

2. Участвуващи. Всички изявили желание сж записани въ съответнитѣ кервани.

3. Паспорти. Направени сж вече постжпки за снабдяване съ такива (общи).

4. Визи. За Б.-Пеща ще се получи при пристиганетовъ Kongresejo-то съ намаление. Такива отъ Унгария за Чехия вѣроятно нѣма да има. Направени сж постжпки предъ Прага и Виена.

5. Валута. Всѣки може да има въ себе си български пари до 1000 лв., останалитѣ въ чужда валута. Който не може да се снабди съ такава, да се обърне къмъ съидейника **Ив. Котовъ** чиновникъ Б. Н. Б. гр. Русе.

Той се ангажирва да снабди съ чужда валута пътуящите съ общъ паспортъ. Онези отъ тѣхъ които желаятъ да изпратятъ сумитѣ до него съ указание каква валута (Унгарска, Чехска и Австрийска) би искалъ и въ кой керванъ участва. Ще се води сметка за направенитѣ разноси на всѣки поотдѣлно. За предпочитане е да не се взематъ български пари или съвсемъ малко, защото ще се загуби много отъ тѣхното смѣняване въ чужбина.

6. Общи нареждания. Пътуващитѣ за Буда-Пеща отъ **Шуменъ, Русе, София и Пловдивъ** да взематъ освенъ еспер. флагове и по единъ националенъ такъвъ. Да не се забравя снабдяването съ нац. костюми — мъжки и женски, с-но даденитѣ инструкции за това. Всички да бждатъ съ есперантски значки.

Капитанъ СТ. РАДЕВЪ
Секр. на Съюза.

ВѢСТИ ОТЪ СЪЮЗА

До всички дружества и
отдѣлни есперантисти.

1. Всѣка членска карта дружествата трѣбва да обгероватъ съ по 3 лева. Това да не се пропуска. 2. Съгласно чл. 55 отъ Устава на Съюза формулирани предложения за измѣнение на устава се внасятъ писмено чрезъ центр. комитетъ. 3. Определения отъ Ц. Комитетъ привремененъ дневенъ редъ е:

1. Откриване конгреса. Изборъ Конгр, бюро и комисии по провѣрка пълномощията, бюджетъ, бждащата дейность, печатъ, измѣнение устава, 2. Докладъ на Ц. К. и К. К. 3. Разискване върху докладитѣ и освобождение отъ отговорность. 4. Бждащата дейность: инициативи, мѣсто центъра на Съюза, мѣсто бждния конгресъ. 5. Измѣнение устава. 6. Бюджетъ. 7. Изборъ на новъ Ц. К. и нова К. К. 8. Закриване к-са.

ЗАБ Предложения по дневния редъ да се изпратятъ веднага до Центр. Комитетъ.

4. Делегати се избиратъ по единъ на всѣки десетъ или дробъ отъ десетъ члена. За сборната група ще се избератъ отъ тези които ще присѣтствуватъ на конгреса (чл. 19 отъ У-ва).

Всѣки делегатъ или общо делегати отъ едно дружество да иматъ редовно пълномощно.

La 1-an de Majo mortis en Plovdiv la samideano **Vasil Bajatov** - 23 jaraĝa, fervora kunbatalanto, ekssekretario de E-to societo „Kulturo“. La esperantistoj perdis unu sindona s-no kies memoroj eterne estas neforgeseblaj.

La 6-an de Junio je vesperiĝo pro boata katastrofo sur la akvoj de Nigra Maro dronis nia samideano — membro de Fiŝkapista Kooperacio „Bulgario“ — **Angel P. Angelov** en sia 24 jaraĝo. La droninto estis bona propagandanto de Esperanto inter la abstinentularo. La loka societo „Mara ondeto“ funebras lian akcidentan morton

Niajn kondolencojn!

Presejo D. PETROV — Ruse.